

Čemu služijo poljsko-italijanski razgovori ob obisku ministra Becka v Rimu

Zveza petih velesil - proti Sovjetom!

Rim, 8. marca. o. Poljski zunanji minister Beck, ki so ga v nedeljo v Rimu nad vse slovesno sprejeli, je včeraj imel poldrugo uro dolg razgovor z italijanskim ministrom Ciano. Nato je obiskal ministrskega predsednika Mussolinija ter dolgo ostal pri njem. Voditelj Italije in zastopnik Poljske sta se pri tem sestanku razgovarjala o načrtu za zvezo med štirimi evropskimi velikimi državami: Italijo, Anglijo, Nemčijo in Francijo. Ta načrt, ki ga hoče za vsako ceno uresničiti angleški ministrski predsednik Chamberlain, se na Poljsko, ki je tudi evropska velesila, ne ozira. Zato so Poljaki temu načrtu že od nekdaj nasprotovali, ker bi dal vso oblast nad Evropo v roke štirim starim velesilam, nove države pa, ki so nastale po vojni, bi v njej ne bile zastopane. Zda, ko angleško-italijanski in angleško-nemški razgovori kažejo, da bo do te zveze le prišlo, skuša Poljska doseči, da bi v zvezo sprejeli tudi njo, in bi se nameravala zveza štirih velikih držav spremeniti v zvezo petih. Poljaki računajo, da bo te njihove zahteve podprl predsednik italijanske vlade, zaradi tega je poljski zunanji minister hitel z obiskom v Rimu; temu vprašanju so tudi veljali njegovi prvi razgovori z italijanskim

voditeljem.

Iz dobrih virov poročajo, da sta se Mussolini in poljski zunanji minister Beck včeraj o tem vprašanju sporazumela. Mussolini bi pri razgovorih z Anglijo, ki se začne še ta teden, skušal doseči od Anglije, da bi v zvezo štirih povabila še Poljsko. Poljska naj bi po Mussolinijevi zamisli bila v tej zvezi jeziček na tehtnici med Italijo in Nemčijo na eni ter Anglijo in Francijo na drugi strani. To je Mussolinijev načrt za mirovno zvezo v Evropi, po katerem bi sovjetsko Rusijo docela osamili in jo iz Evrope izrinili. Podobno stališče do Rusije ima tudi Poljska.

Mussolinijev načrt, o katerem bo v kratkem najbrž veliko govora, bi zadel na nasprotje edino pri Franciji, ki pod sedanjo vlado veliko gradi na svojo zvezo z Rusijo, kateri se bo pa morala prej ali slej odpovedati, če ne drugače, pa na zahtevo Anglije.

Zaradi časa, v katerem je poljski zunanji minister prišel v Rim je ta obisk veliko pomembnejši, kakor bi sicer bil. Pri njem ne gre samo za potrditev kakšnega starega prijateljstva in za okrepitev zveze med Italijo in Poljsko, kakor tudi ne samo za to, da bi

Poljska priznala italijansko cesarstvo, kar se bo pri tej priliki tudi zgodilo. Iz poudarkov, ki jih obisku poljskega zunanjega ministra v Rimu dajejo italijanski uradni krogi, je videti, kolik je pomen razgovorov med Poljsko in Italijo. Italijansko časopisje piše, da predstavlja Poljska eno najvažnejših političnih postojank v Evropi. Poljska je odločno protikomunistična država, kar je za Italijo silno važno, saj tvori Poljska po svoji legi ograjo med sovjetsko Rusijo in med Evropo. Zato je sprito italijanskega boja proti komunizmu važno, da je Italija s Poljsko v dobrih odnosih in da hodita glede evropske politike obe državi za istim ciljem.

Rim, 8. marca. AA. Pat. Prvi razgovor med Beckom in grofom Ciano je trajal nad eno uro. Nato je Beck obiskal državnega tajnika Bastianinija. Grofu Ciano je Beck izročil red Belega orla, najvišje poljsko odlikovanje. Za Beckom je grof Ciano sprejel Beckov spremljevalci. Poljski časniki, ki spremljajo Becka, so obiskali ministra za tisk in propagando Alfierija, zunanjega ministra grofa Ciana in državnega podtajnika Bastianinija. Zvečer ob 18 je Beck obiskal Mussolinija v beneški palači. V isti palači je bila sinoči ob 21 tudi slavnostna večerja, ki jo je Mussolini priredil Becku na čast.

Vesti 8. marca

Nemška križarka »Köln« se je morala zateči v Trondheimski zaliv na severnem Norveškem in kliče na pomoč, ker je strahovit vihar poškodoval stroje. Križarka je v severnih vodah nadzorovala nemško ribiško brodogojstvo.

Bivšega predsednika egiptovske vlade Nahasa paša so spet napadli neznanci in ranili njegove spremljevalce.

Temeljni kamen za nemško državno filmsko akademijo so položili v Babelsbergu pri Berlinu, kjer so velike nemške filmske delavnice.

Bivši ameriški predsednik Hoover se bo na poti do Finske ustavil tudi v Berlinu.

Na obtožni klopi v Moskvi je zdaj boljševizem sam, kar dokazuje kakšen nered vlada v Sovjetiji. Tako pišejo poljski listi ob procesu v Moskvi.

Posadka se je uprla na francoski ladji »Ringy«, ki bi morala iz romunske Constanze peljati 25 tisoč ton bencina v rdečo Španijo, češ, da je ta posel prepovedan.

Bolgarija bo v kratkem priznala italijansko cesarstvo in nacionalistično Španijo in sicer na posredovanje Italije.

Angleški listi veliko pišejo o prihodu poslanika Perthja v Rim in o začetku razgovorov med Italijo in Anglijo.

Nemški zunanji minister Ribbentrop se bo na povratku iz Anglije ustavil najbrž tudi v Parizu in se tam sestal z zun. ministrom Delbosom.

Poljaki, ki žive v Nemčiji, so imeli včeraj zborovanje v Berlinu. Zborovanja se udeležuje 7000 zastopnikov, ki govorijo v imenu poldruga milijona Poljakov v Nemčiji.

Bivši ameriški predsednik Hoover bo obiskal tudi Poljsko in sicer prihodnji teden. Potem bo svoje potovanje po Evropi zaključil.

Vaje angleškega evropskega brodogojstva se bodo začele prihodnji teden v okolici Gibraltarja.

60.000 ljudi se je udeležilo pogreba župnika Streicha, ki ga je ubil v nedeljo agent Kominterne Novack. Po pogrebu je prišlo do velikih manifestacij proti komunistom, ki so poznanskega delavstvu in okoliškemu kmečkemu ljudstvu z zločinskimi napadom vzeli velikega socialnega dobrotnika.

Stavkati so začeli delavci, ki so zaposleni pri delih za razstavo angleškega cesarstva v Londonu. Zahtevajo zvišanje mezd.

Umrli je plovdivski metropolit Maksim, eden najuglednejših bolgarskih pravoslavnih škofov, znan po svoji vernosti in strpnosti, ki je pravoslavna duhovščina žal povsod ne pozna.

Mednarodno avtomobilsko razstavo v Berlinu je obiskalo 798.000 ljudi. Iz tujine jih je letos prišlo 65% več kakor lani.

Veliko organizacija za nabiranje prostovoljcev, katere so pošiljali v rdečo Španijo, je odkrila argentinska policija v Buenos Airesu.

500 hiš je zgorelo v norveški vasi Suen Lasser, škoda znaša nad milijon norveških kron.

Ameriška vlada je vložila pri Japoncih ugovor zaradi cenzure, ki jo japonske vojaške oblasti izvajajo nad pismi in brzojavkami ameriških državljanov v Sanghaju.

Za 14 milijonov funtov bo povečala proračun avstralska vlada. Povečanje je namenjeno za izpolnitev obrambe.

»Moralno sta se razorožila« Nemčija in Poljska, odkar živita v prijateljstvu. Tako menijo nekateri poljski listi, ki razglabljajo o razmerju med Poljsko in Nemčijo.

Angleški poslanik v Parizu, Phipps, je včeraj obiskal francoskega zunanjega ministra Delbosa in se z njim razgovarjal o angleško-italijanskih pogajanjih v Rimu in o položaju v Srednji Evropi.

Neznana napadalec sta ustrelila bivšega poveljnika 28. kitajske armade, generala Caufenkija, ki se je udal Japoncem in naj bi postal predsednik vlade, ki jo mislijo Japonci ustanoviti.

Nekateri pokrajinski zveze poljskih časnika-jev so spremenile pravila tako, da Judje odslej ne bodo več mogli biti člani teh organizacij.

450 milijonov jenov kapitala potrebuje japonska vlada za ustanovitve dveh velikih industrijskih podjetij, ki naj bi izkoriščali kitajske surovine. Kaže, da vlada tega denarja ne bo mogla dobiti doma, marveč bo morala iskati posojila v tujini.

Češkoslovaška je za mir, toda njeni državljani stoje na straži ob polnih skladiščih orožja in streliva na utrjeni obrambni črti ob meji v soglasju s svojimi zavezniki. V tem smislu je govoril o miru vojni minister na shodu republikanske agrarne stranke. Shode so imele tudi druge češke stranke.

V Berlinu se je začela razprava proti zločinskemu advokatu Wanowu, ki si je prilastil in napravil velik del Nobelove nagrade, katero so lani podelili nemškemu komunističnemu pisatelju Ossietzkemu. Tega je Wanow pregovoril, naj njemu prepusti dvig in prenos nagrade v Nemčijo.

Pogajanja med Anglijo in Irsko se bodo morala le ugodno končati, ker so se zadnje dni sporazumeli o vseh vprašanjih, ki se tičejo medsebojne trgovine. Gre samo še za to, da Angleži pospešijo priključitev severne Irske k ostali irski državi.

Angleške delavske strokovne organizacije bodo najbrž izstopile iz mednarodne strokovne zveze, ker se nečije pridružitve predlogom francoskega strokovničarskega barona Jouhauxa, ki zahteva delavske sankcije proti Nemčiji, Italiji, Japonski. Z izstopom Angležev bi socialistične strokovne organizacije izgubile svoje jedro.

Bivši ameriški predsednik Hoover je včeraj iz Karlovih Varov odpotoval v Berlin na kratek obisk k Hitlerju.

3000 vojakov in agentov GPU straži Stalina v moskovskem Kremlju. Vsi ljudje, ki imajo opravka tam, morajo imeti posebne izkaznice. Zadnje dni so vso stražo zamenjali.

Zeno, hčerko in dve služabnici poljskega generala Guzikkega je umoril strežnik v Varšavi. Po zločinu je pobegnil in ga še niso prijeli.

Velike spremembe napovedujejo v madžarski politiki, češ da bodo stopili v vlado zastopniki dveh najpomembnejših opozicijskih strank: stranke malih posestnikov in združene krščansko socialne gospodarske stranke.

Za novega predsednika italijanske Akademije so imenovali predsednika senata Luigija Federzonia. Dosedanji predsednik je bil pesnik D'Annunzi,

Spet „Heil Hitler!“ v Gradcu

Dunaj, 8. marca. m. Snoči so v Gradcu znova izbruhnile večje demonstracije, ki so jih uprizorili tamkajšnji narodni socialisti. S snočnimi demonstracijami so graški narodni socialisti hoteli protestirati proti postavitvi novega guvernerja Trummerja. Do golofe meje pa pomenijo ti protesti tudi zgražanje nad pozivom avstrijskega notranjega ministra Seiss-Inguarta, naj se avstrijski narodni socialisti zadržijo popolnoma mirno. Velike množice narodnih socialistov v uniformah SS in SA oddelkov z zastavami na čelu, so se zbrale pred namestniško palačo. Narodni socialisti so pri teh demonstracijah vzklikali »Heil Hitler!« in »Dol z namestnikom Trummerjem!«. Demonstracije so trajale le 20 minut, ker je že prihitela policija in demonstrante brž razgnala.

Še tri volilne nedelje v Bolgariji

Sofija, 8. marca. AA. DNB: Rezultati včerajšnjih delnih volitev dajejo dokaj jasno sliko končnega izida, ki ga bodo pokazale volitve prihodnje tri nedelje. Že to, da so včerajšnje volitve potekle v popolni volilni svobodi in brez incidentov, govori za naklonjenost prebivalstva režimu. Volilna udeležba je bila zelo velika, tudi ženske so se v velikem številu udeležile volitev; novi volilni zakon jim je dal to pot prvič glasovalno pravico.

Vladno glasilo »Dnes« pravi, da pomenijo rezultati delnih volitev jasno stališče prebivalstva proti prejšnjemu strankarskemu režimu, ki mu ni več vrnitve.

Romunska diktatura na delu

Bukarešta, 8. marca. AA. Rador: Snoči je zasedal ministrski svet pod predsedstvom kralja Karola. Na seji je bilo sklenjeno, da se začne z reorganizacijo cest, posebno pa podelitvijo cest. Pospeši se tudi delo za napredek v poljedelstvu. Tisk, radio, kino in ves tujski promet bodo postavili pod enotno ravnanje, ki bo dodeljeno predsedstvu vlade. Tisti listi, ki so trgovska podjetja, bodo morali predložiti svoje knjige, da se bo videlo, s kakšnim kapitalom delajo. Vsa podjetja, ki bodo delala tako, da njihovo delo ne bo v skladu z novo ustavo, bodo razpuščena in ukonjena.

Belgijska prizna italijansko cesarstvo

Bruselj, 8. marca. AA. Havas: Kmalu bo sedanji belgijski veleposlanik v Parizu grof Kerchove-Deterdingen imenovan za belgijskega veleposlanika v Rimu pri italijanski vladi. Na vladni seji v petek bo padla odločitev o tem imenovanju. Nato bo še kralj podpisal nove poveljne listine.

Za belgijskega veleposlanika v Parizu bo imenovan Leteldier, dosedanji veleposlanik v Moskvi, njegovo mesto v Moskvi pa bo prevzel dosedanji svetnik veleposlaništva v Moskvi Sandrick.

Novi veleposlanik v Rimu bo nesel s seboj poveljna pisma, ki se bodo glasila na naslov italijanskega kralja in abesinskega cesarja.

Proračunska razprava v skupščini

Belgrad, 8. marca. m. Včeraj je bila med drugim v narodni skupščini na vrsti tudi proračunska razprava o trgovinskem ministru. Daljše poročilo o tem je podal resorni minister dr. Vrbanić, nakar se je razvila daljša razprava, ki je trajala do zgodnjih jutranjih ur. Govorniki so med drugim kritizirali tudi poslovanje raznih privilegiranih izvoznih družb, predvsem zavoda za izvoz živine ter predsednika tega združenja dr. Petrovića. Na posamezne pripombe je odgovoril minister dr. Vrbanić, nakar je bil proračun tudi za to ministrstvo sprejet.

Na današnji dopoldanski seji bo nar. skupščina razpravljala o proračunu za ministrstvo za gozdove in rudnike. Jutri bo pa na dnevnem redu proračunska razprava o zunanjem ministru in bo ob tej priliki podal predsednik vlade in zun. minister dr. Milan Stojadinović obširno poročilo o zunanji politiki sedanje vlade.

»Poročnik indijske brigade« je izšel!

Po potopitvi Francove križarke „Baleares“

Ojačenje nacionalistične zapore ob rdeči obali

rtendaye 8. marca. o. Vrhovni poveljnik nacionalističnega vojnega brodogojstva admiral Juan Cervera je dal povelje, da morajo vse mornariške edine druge vrste odpluti iz Atlantskega morja na Sredozemsko in sicer v Palmo na Malorci, da bodo ojačile nacionalistično pomorsko zaporo pred rdečo obalo. Ta zapora se je malo oslabil, ker so rdeči pred dvema dnevnoma torpedirali in potopili nacionalistično križarko »Baleares«. Prav tako so dobile vse manjše nacionalistične bojne ladje ob južni španski obali nalog, naj odplujejo proti Malorci. Zdi se, da bodo nacionalisti v kratkem z morja napadli katero od večjih rdečih pristanišč in se tako maščevali za izgubo križarke »Baleares«. Admiral Cervera je izjavil, da bodo kljub vsemu prizadevanju rdečih nacionalisti blokada vladne obale še ojačili in preprečili vsak dovoz streliva in živeža po morju.

Burgos, 8. marca. AA. (Havas). Uradni list objavlja zakon, ki pooblašča vlado, da lahko zapleni vse parnike, ki so registrirani v španskih pristaniščih in da jih lahko uporablja za obrambo

španskega naroda. Zakon se razteza tudi na tiste ladje, ki so sedaj v tujini in ki mogoče vozijo pod tujo zastavo.

Burgos, 8. marca. AA. (Havas). Potopljena križarka »Baleares« je bila najmodernejša španska križarka. Zgradili so jo v Ferolu novembra 1936, to je dva meseca potem, ko so spustili v morje križarko »Canariac«. Nosila je zastavo vice-admirala Mancela de Vaterna, na križarki pa je poveljeval kapitan Fontenas. Na križarki je bilo 1100 mož posadeke.

Salamanca 8. marca. AA. (Stefani). Na granadskem bojišču so po poročilu vojaškega poveljstva nacionalistične čete včeraj nekoliko napredovale in izravnale svoje sprednje položaje. Republikanci so skušali včeraj v odseku Alcala la Real izvršiti napad, da bi zavzeli važno postojanko Cavesa del Molino. Njihov napad je bil popolnoma odbit.

Od 3. marca pa do včeraj je čez most na francosko-španski meji odšlo 125 Špancev, ki so pobegnili iz Katalonije, ki je pod rdečo oblastjo.

Krvave komedije v Moskvi:

Nov proces proti rdečim generalom

London, 8. marca. o. »Daily Express« poroča, da je Stalin naročil glavnemu državnemu pravdniku Višinskemu, naj začne takoj, ko bo sedanji proces končan, akcijo za dve novi razpravi proti »izdajalcem in saboterjem v vojski in diplomaciji«. Po trditvi angleškega lista bi bil prvi proces napravljen proti štirim najvišjim častnikom v sovjetski vojski, in sicer: proti namestniku vojnega ministra maršalu Jegorovu, načelniku sovjetskega generalnega štaba Jukovu, proti bivšemu poveljniku vojaškega okrožja v Minsku generalu Bjelovu, proti bivšemu poveljniku leningrajskega vojnega okrožja generalu Didijevu ter proti bivšemu sovjetskemu vojnemu atašeju v Varšavi polkovniku Ribalku. S temi bi Stalin poslal v smrt drugo skupino visokih častnikov, ki so si pridobili ogromnih zaslug za ureditev rdeče vojske. Od pomembnejših vojaških voditeljev bi potem ostala samo še maršala Blücher in Vorosilov ter general Budjoni. Ni dvoma, da bo krvava besnost, ki jo Stalin obrača proti vsem pomembnejšim ljudem v boljševiški Rusiji, kmalu zadela tudi še te zadnje visoke glave, ki jim je Stalin do zdaj prizanašal, ker se je bal morebitnega upora v rdeči armadi. Rdeča vojska bo, kakor kaže, izgubila vse svoje sposobne poveljnike in s tem tudi svojo pomembnost, s čimer morajo računati v Evropi tiste države, ki imajo z Rusijo vojaške zveze in pa oznanjevalci svetovne revolucije, ki slepijo množice s prerokbami o bajni sili sovjetske vojske.

Drugi proces, ki ga pripravlja Stalin, pa bo obsegal devet bivših sovjetskih diplomatov, med njimi nekdanjega poslanika v Berlinu Jurenjeva, poslanika v Varšavi Davtjana in poslanika v Londonu Bogomolova.

Moskva, 8. marca. Pri včerajšnji razpravi proti tako zvanim veleizdajalcem je prišel na vrsto Buharin, eden bivših prvih ideologov poveljnega komunizma. Buharin se je branil proti obdolžitvam, ki so mu jih naprtili različni soobtoženci, zlasti, da je leta 1918 skušal strniti Leninu in da je pripravil zaroto proti Stalinovemu življenju. Njegovo izpoved je neprestano ustavljal z medklaci državni pravdniki Višinski, s katerim se je Buharin večkrat ostro spopadel. Buharin je izjavil, da so leta 1918 imeli namen za 24 ur zapreti Lenina, ni pa nikomur prišlo na misel, da bi ga hotel ubiti. Najhujši odtok pa, ki ga je kdo mogel nasloviti nanj, pisu komunističnega katekizma, pa je, da je bil v zvezi z inozemskimi policijami. Buharin je navedel več priči, ki lahko potrdijo, da to ni res. On, Buharin, je bil tisti, ki je najbolj nasprotoval vseširski opoziciji, ki ga je zato hotela že leta 1925 izpodnesti, a se je zanj zavzel sam Stalin.

Buharin je govoril štiri ure, dokler ni predsednik sodišča razprave odločil. Buharin je od vseh obtožencev pokazal največ odpornosti in največ duševne svežosti. Priznal je sicer, da je pri

padal zarotnikom, toda so ga v to privedli idejni razlogi, ne pa pohlep po denarju in drugi nizkotni razlogi, ki mu jih očita obtožnica. Toda iz njegovega govorjenja je bilo videti, da ne verjame, da bi mu opravičevanje kaj pomagalo, saj je Stalin že dal svoj neprekleni nalog za njegovo obsodbo in za obsodbo vseh drugih.

Profesorji pri ministru Magaraševiču

Belgrad, 8. marca. m. Te dni se je sestel širši upravni odbor Profesorskega društva ter razpravljalo o stanovskih vprašanjih. Člani upravnega odbora Profesorskega društva so bili sprejeti tudi pri resornem ministru Dimitriju Magaraševiču, katerega so razložili vse svoje težave. Minister je zastopnikom zagotovil vso svoj pomoč in naklonjenost, da se njihovo stanje zboljša, predvsem pa bo delal na to, da se čimprej uzakoni zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o srednjih šolah.

Na seji glavnega odbora Profesorskega društva je bilo tudi sklenjeno, da bo letošnji kongres profesorjev v Subotici, in sicer 4., 5. in 6. julija.

Člani milanske „Scale“ odha'a o

Belgrad, 8. marca. m. Snoči so odpotovali iz Belgrada člani milanske »Scale«, ki so v Belgradu nastopili tudi na dobrodelni prireditvi, katere čisti dobiček je šel v korist »Zimske pomoči«. Člani milanske »Scale« so nastopili med drugim tudi v operi »Boheme«. Za časa svojega bivanja v Belgradu so prejeli tudi visoka odlikovanja. — Ugledni italijanski umetniki so prispeli v Belgrad na izrecno željo predsednika italijanske vlade Mussolinija.

Nemškega pastora Niemöllerja so hitlerjevske oblasti poslale kljub temu, da je bil na sodišču izpuščen, v koncentracijsko taborišče. Predvčerajšnjim je bila v njegovi cerkvi v Dahleunu prošnja pobožnost, pri kateri je imel govor pastor Müller, ki je hudo napadel narodni socializem in njegov verski boj.

Sneg je nenadno zapadel po vsej Palestini, tako da je tudi Jeruzalem pod snežno odejo.

Rojstni dan pokojnega predsednika Masaryka so praznovali včeraj po vsej češkoslovaški državi z velikimi slovesnostmi.

Najlepše berilo in darilo je »Poročnik indijske brigade«!

Proračun okr. cestnega odbora v Celju

Ker bo celjski okraj prav gotovo zanimal proračun okrajnega cestnega odbora v Celju, bomo v kratkem podali proračun in obrazložili posamezne partije in pozicije proračuna za leto 1938-39.

Osebnih izdatkov in upravnih stroškov so proračunani na minimum. Stvarni izdatki za vzdrževanje banovinskih cest predvidevajo plače stalnih delavcev, cestarjev, ker je število banovinskih cestarjev nezadostno. Dalje je določena mesečna plača strojnika, ki ga rabi cestni odbor pri valjarju, vsota za manjša popravila in vzdrževanje avtomobila. Skupni izdatki pomožnih delavcev in voznikov, stalnih in periodičnih delavcev znašajo skupno 112.000 din. Za bolezensko in nezgodno zavarovanje delavcev je predvidenih 11.000 din. Za dobavo gramozja je predlagano 700.000 din, t. j. 160.000 din več kakor v lanskem proračunu, ko je bilo odobrenih za dobavo gramozja 540.000 din. Oporini in podporni zidovi, ograje in odraščali, mostovi, propusti, kačipotni in zaščitna znamenja ter cestna zavarovanja bodo stala 195.000 din. Stroški za vzdrževanje cestnih prog in objektov v mestih znašajo 12.500 din, ki jih plača okrajni cestni odbor celjski mestni občini za vzdrževanje banovinskih cest, ki gredo skozi mesto Celje in jih vzdržuje mestna občina. Izredni stroški za vzdrževanje banovinskih cest in mostov po § 33 zakona o nedržavnih cestah znašajo 50.000 din. Ker namerava cestni odbor vse dovodne ceste vzdrževati in preurediti, se je postavka znatno povečala. Med osebnimi

izdatki je predvidena prav lepa postavka 10.800 din za pokojnine, preskrbnine in milošinske uslužbencev, njihovih vdov in sirot. Skupni osebni izdatki znašajo 77.400 din.

Najbolj bodo zanimali prebivalce celjskega okraja stvarni izdatki cestnega odbora za vzdrževanje občinskih cest kot podpore občinam. V tej postavki so zapadene predvsem občinske ceste št. 11—Soka 10.000 din, Zepina—Dobje 7000 din in občinska cesta Ivenca—Bezovica 7000 din. Poleg nepredvidenih izdatkov in pa prispevka za regulacijo Savinje so določeni še stroški za gradnjo novih občinskih cest: Smartno—Vojnik 90.000 din, Frankolovo—Češnjice 15 din, Trnovlje—Arelin 25.000 din, Vransko—Lipa 85.000 din, Ljubetina—Sv. Miklavž 60.000 din, Zdravilišče Dobrna se izplača dolg 60.000 din. Nadaljevanje preureditvenih del na banovinski cesti Celje—Grobello znaša 120 tisoč din, za preureditev ceste Celje—Laško v zvezi z regulacijo Savinje in v odseku regulacije je predvidenih 80.000 din. Gradnja banovinske ceste Sv. Jurij—Sv. Jakob—Rebre bo stala 150.000 din. Zaradi gradnje novih cest so se izdatki povečali od lanskega proračuna za 930.229 din. Skupni dohodki znašajo prav toliko. Za kritje izdatkov odpade na cestni okraj 1.453.800 din, primanjkljaj 1.434.800 din se pa krije z 20% okrajno cestno določen na neposredne, dokladam podvržene državne davke.

Ukraden denar v starem zidovju

„Saj so Dolinškovi stari in ne rabijo denarja...“

Kamnik, 8. marca.

Konec preteklega tedna je bila izvršena vlomna tatvina v Zg. Kališu. Vlomilec se je zdel najprikladnejši čas za vlom zvečer, ko se Dolinškovi navadno spravljajo k počitku.

Ko se je priplazil do hiše, so Dolinškovi še opravljali svojo običajno večerno molitev. Ni dolgo premišljal. Splazil se je v vežo, kjer je s ponarejenim ključem odprl vrata kašče, kjer je vedel, da je skrinja, v kateri imajo Dolinškovi shranjen denar. Hitro je pretaknil skrinjo in odnesel ves denar v znesku cca 1500 din, namenjen za najnujnejše potrebe, ter neopaženo zapustil hišo.

Po naključju se je kmalu približala orožniška patrula, katero je vodil narednik vodnik g. Šnabl. Ljudje so orožnikom takoj prijavili vlom.

Pred kratkim se je vrnil neki fant iz odsluženega zapora, ter je sum tatvine takoj zopet padel na njega. Po nadaljnjem uspešnem zasledovanju sta orožnika ugotovila, da je tatvino v resnici izvršil neki 27letni G. J. iz Zg. Kališa.

Občni zbor kamniške gasilske župe

Kamnik, 8. marca.

Zadnjič smo imeli v gasilski dvorani občni zbor, katerega je poleg številnih delegatov obiskal tudi kot zastopnik oblasti okrajni načelnik dr. Maraz.

Župni starešina g. Štebe, ki je vodil občni zbor, je po pozdravu navzočim predlagal, da se pošljejo udanostne brzojavke pokrovitelju gasilstva Nj. V. princu Tomislavu, notranjemu ministru dr. Korošcu in ministru za telesno vzgojo dr. Miletiču, kar je občni zbor soglasno sprejel in potrdil.

Starešina je podal stvarno poročilo o uspehu revizije pri gasilskih četah v okraju. Za njim pa je tajnik g. Lah Miha podal kratko in stvarno poročilo o delovanju gasilstva v preteklem letu. V župi je včlanjenih 37 prostovoljnih in 1 zavodska gasilska četa (tuk. smodnišnice), ki tvorijo skupno

1470 članov. Včlanjene čete imajo 31 gasilskih domov, 27 motornih brizgaln, 26 ročnih brigaln, 31 berglovk, 15 gasilskih voz, 3 avtomobile in 11.815 tlačnih cevi. Lanskoletna statistika beleži 3 velike, 13 srednjih in 8 malih požarov, katerih skupno škodo cenijo na 1.391.500 din. Tudi v kulturnem življenju so nekatere čete pokazale napredek. Prirejena sta bila 2 pevski koncerta, 7 gledaliških predstav in 12 lepo uspešnih predavanj.

Vsi navzoči so z zanimanjem sledili poročilom, nakar je audi gosp. okrajni načelnik izrazil laskavo priznanje o zanimanju za gasilstvo v našem okraju. Sledila je tudi izjava predsednika županske zveze in mestnega župana g. Novaka Nandeta, ki je tudi v svojem govoru obljubil vso svojo pomoč za napredek in razvoj gasilstva, nakar je podal še poročilo kot predsednik nadzornega odbora. Član župne uprave g. V. Engelman je k zaključku občnega zbora predložil posebno resolucijo, ki zahteva, naj bi zavarovanje gasilcev prevzela država. Temu je sledila splošna razprava, nakar so se udeleženci v popolnem zadovoljstvu razšli.

Skofja Loka

Mlekarska šola. Ministrstvo je potrdilo po strokovnjaki izbrano zemljišče za gradnjo mlekarske šole. Zemljišče leži v občini Stara Loka, ob cesti, ki vodi v Sečca, nasproti gostilne »Tortunovec«. Občine in zadruga so pripravljene zemljišče odkupiti.

Novo poljansko cesto bodo regularili. To je cesto od sodnega poslopja do hiše Franceta Kržišnika. V ta namen je določen v cenilnem proračunu veji znesek.

Tudi cesto Dolenc—Plevna bodo še letos temeljito nasuli in povaljali. V ta namen so navozili že nekaj gramozja.

Vsi tisti, ki trdijo, da film ni umetnina naj pridejo in si ogledajo prekrasni franc. film, film, ki bi ga morala videti vsa Ljubljana!

Tiho, pritajeno ihtenje in solze v očeh vseh gledalcev so dokaz, da vsi sočustvujejo s starim pariškim taksiferjem Aleksandrom, ki se boji za srečo svoje ljubljene hčerke edinke, mlade, dražestne, Biebe in ki ljubi z vsem svojim sreem svoje lepo rodno mesto Paris... Pridite vsi! Ogledajte si ta film! Videli boste Pariz, kakršen je res v resnici. Kako živi, kako se smeje, zabava, trpi in plaka...

Kino Union Tel. 22-21

PARIZ

V gl. vlogi znameniti **HARRY BAUR**

v svoji najboljši, najdovršenejši kreaciji
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Velik požar pri Sl. Konjicah

Tri poslopja pogorela.

Nocoj ob pol 1 je nenadoma pričel goreti kozolec posestnika Poledeka Ferdinanda v Vešniku. Na kraj nesreče je prihitelo veliko število ljudi, ki pa niso mogli pomagati. Ker je bil precej močan sever, sta se vnela nekaj nad sto metrov oddaljena lesena in s slamo krita hrama: eden last posestnika Kolarja z Brega, drugi pa last Konec Marije s Prevrate, ki sta se nahajala vrh hriba. Ko so alarmirani slovenjekonjiški gasilci prihiteli na pomoč, se je kozolec že sesul. Zato so se ti omejili samo na obrambo s slamo kritih hlevov, ki so se nahajali v bližini. Sicer bi ožen zavzel še hujši obseg. Goreče tramovje je pokopalo pod seboj štiri vozove, od teh 1 parizar, mlatilnico, mlin za čiščenje žita in nekaj poljskega orodja s plugi. Na svistih se je nahajala precejšnja količina sene in olave. Izpod kozolca se je posrečilo oteči samo en lažji voz in nekaj manjših reči, medtem ko je v Kolarjevem hramu zgorelo vse vino. Ker je klet Marije Konec bila obokana, je vino ostalo v njej nedotaknjeno.

Kaj je bilo nenadnemu požaru vzrok, ki je povzročil okrog 70.000 din škodo, se ne ve. Vse sode, da je bila na delu požigalčeva roka. Škoda je delno krita z zavarovalnino.

Mlada tatca in njen pomagač obsojena

Maribor, 7. marca.

V »Slovenskem domu« smo poročali o sodni razpravi proti mladi tekstilni delavki Elzi Bach in njenemu prijatelju Ivanu Podjavorščku, ki sta dne 30. decembra lanskega leta zagrešila dotedaj največjo tatvino v Mariboru, ko sta odnesla starinarju Puklu odnesla okotkovo z 248.000 dinarji. Pri današnji razpravi sta obtožena dejanje prostodušno priznala. Med zasliševanjem Elze Bachove pa so prišle na dan zanimive reči, ki so spravile njenega sokrivca v hudo jezo. Tako je Elza morala priznati, da je tudi z preiskovalnega zapora neprestano pisarila svojim številnim prijateljem, s katerimi je imela ljubavno razmerje. Podjavoršek, ki je bil do sedla prepričan, da ga Elza vroče ljubi, je šele pri razpravi doznal, da ga je varala z nič manj kakor s šestimi moškimi. V pisnih, ki jih je pisala iz zapora svojim prijateljem, je vsem zatrjevala, da jih ne bo nikoli pozabila ter jim bo ohranila večno zvestobo in ljubezen. Prosila jih je, naj tudi oni nje ne pozabijo ter naj se zavzemajo zanjo, ko bo odslužila svojo kazen. Na tak način si je skušala še sedaj zagotoviti pripraven teren za svoje ljubezenske podvige, ko bo prišla iz ječe. Seveda je Podjavoršek sedel pri teh odkritjih kot na trnju ter je svojo prijateljico na vso moč grdo gledal. Pa tudi Elzi je bilo nerodno, da se na tak način pred javnostjo odkrivajo njene skrivnosti. Sodisce je ob sodilo Elzo Bach na tri leta strogega zapora in tri leta izgube častnih pravic. Podjavorška pa na dve leti strogega zapora ter tri leta častne izgube. Državni pravdnik pa se z odmerjeno kaznijo ni zadovoljil ter je prijavil priziv.

Nenavaden dogodek v gledališču

Maribor, 7. marca.

Obiskovalci mariborskega gledališča so doživeli sinoči prav zabaven in zanimiv intermezzo, ki je dal zopet novo snov za razgovore. Sinoči je imelo gledališče gosta v vlogi Hanerl v opereti »Pri treh mladenkah«. Predstavi je prisostvovala tudi pevka, ki to vlogo običajno kreira. Navzoč pa je bil tudi stalni gledališki obiskovalec, ki se je pred nekaj leti preselil v Maribor iz Zagreba. Ko je ta pevka šla pred predstavo mimo omenjenega gosta, katerega pozna, jo je pozdravil, gospodična pa je njegov pozdrav slučajno prezrla. Gospoda je to tako razjezilo, da je šel za njo v gledališko ložo ter je tam precej na glas protestiral, tako da je morala poseči vmes s svojo intervencijo policija, ki je razjarjenega gospoda pomirila.

Filmi

Paris (kino Union). Na motivu, ki so ga obdelovali že mnogi dramatik in romancierji, je zasnovana labula: očetovo razočaranje v nesebični ljubezni do edine hčerke. Rešena pa je stvar v happyendu, po precej dolgočasni ekpoziciji in po dejanju, ki se pogosto razbujlja v poudarjanju posraskih stvari. Ljubezen mlade modistke do simpatičnega zdravnika, ki je sin iz odlične rodbine, doživlja hude potrese brez krivde. Delo ni morda razodetje in je precej povprečno v francoski filmski produkciji, ki je sicer vodilna v svetu. Vsebinsko je videti skoraj izrezana iz časopisne rubrike »Novice iz družabnega življenja«, snov, ki jo tako rade prebavljajo starejše ženičnice, kadar se sestanejo ob črnem kofetku. Vendar »Paris« preveva plemeniti duh, ki nazorno razgrinja moralne vrednote, za katere postaja sodobni svet čedalje bolj slep. Harry Baur kreira s skrbno preračunatostjo dobrodušnega, ljubečega očeta, soferja, ki sam živi karmotno skromno, za hčer pa devije slednji prihranek na stran. Lik se je Bauru — kakor vsi — sijajno posrečil. Hčerko je ustvarila Renee Saint Cyr z veliko rahlostnostjo. Režiser Choux ni pokazal iste višine. Delo se mu je nekoliko izmaličilo, ker je izgubil pregled nad odgovarjajočimi obsežnostmi posameznih sestavin dejanja. Dal pa je še vedno več kakor dajejo dobri Nemci. Fotografija je bolj šibka. Film pa zasluži obisk, saj ima pozitivnih lastnosti neprimerno več kot negativnih.

Občni zbor družbe Sv. Elizabete

Ljubljana, 6. marca.

Kakor vsako leto, je tudi letošnji občni zbor te odlične naše karitativne družbe sprical, koliko dobrega lahko stori tudi v težavnih razmerah krščanska ljubezen, ki ima vnete zastopnice. Tajniško poročilo, ki ga je podala tajnica gđ. M. Cerarjeva, je nudilo zanimiv pogled v svet zapuščenosti gnojnega in duševnega ubožstva, ki v njem neumorno delujejo članice, da iščejo ubožce, jih obiskujejo in jim pomagajo. To delo, kakor je videti vsakdanje, je v resnici nadvse potrebno, ko pomaga premostiti prepeke, ki se odpirajo med ubožci in premožnimi sloji in vse podpiranje in podpiranje združevati v eno krščansko družino. Iz blaginjskega poročila blaginjske gđ. Iosipine Klemenčičeve pa smo posneli v številkah oris tega dela. Vse konference — 13 jih je — so izdale podpor din 251.165.25. Podpirale so redno 910 oseb, med njimi družin 437, 14 samcev, 223 samic, 92 otrok, 4 diake, še drugih 140. Pri božičnicah je bilo obdarovanih 413 otrok, 110 družin z 250 otroki, 64 staric. Vso to ogromno vsoto so članice izposlele pri dobrotinskih večeroma z zbirkami od oseb do oseb. — Razgovor je bil zelo živahen. Zopet se je obravnavalo vprašanje beračenja otrok, razočaranja, ki jih karitativni delavec dobi pri svojem delu, ki mu pa ne sme vzeti poštrevnosti o oskrbi za bolnike itd.

Občni zbor je bil prav dobro obiskan; udeležila se ga je g. dr. Majcenova in več zastopnic drugih karitativnih ženskih organizacij. Skofijstvo je zastopal stolni kanonik dr. Tomaž Klinar, Karitativno zvezo prior V. Učak, Vincencijevo družbo F. S. Finžgar.

Lokomotiva ubila slepega človeka

Maribor, 7. marca.

69 letnega bolehnega in nadložnega občinskega reveža Ivana Kolarja iz Ruš je doletela sinoči tragična nesreča, ki je povzročila njegovo smrt. Kolar je živel od dobrih ljudi ter hodil po občini od hiše do hiše. Mož je popolnoma gluhih ter skrajno kratkoviden, tako da je skoraj čisto slep. Večkrat popoldne se je Kolar napotil proti Bezeni pri Rušah, pot pa ga je vodila preko železniške proge. Taval je po občinski cesti proti železnici, ko pa je prišel do železniškega prelaza, je naključje tako hotelo, da je v istem trenutku svignil mimo osebni vlak, ki je prihajal iz Maribora. Starec je bližanje vlaka preslišal, pa tudi videl ga ni in tako je prav stopil na progo, ko je vlak prihajal. Lokomotiva je udarila z odbojčjem v Kolarja ter ga vrgla daleč proč od tira. Kolar je dobil izredno hude poškodbe. Pomočilo mu je roke in noge ter je imel poškodovane tudi notranje organe. Prepeljali so ga snoci v mariborsko bolnišnico, kjer pa mu niso mogli pomagati. Danes jutraj je umrl.

Šajteglovo morilno orodje najdeno

Maribor, 7. marca.

Strahoten umor v Bukovju pri Sv. Bolfenku se v vseh podrobnostih vedno bolj pojasnjuje. Največ je k temu doprineslo ekasano priznanje Ivana Šajtegla, iz katerega je sedaj razvidno, da to dejanje ni tako tajinstveno, kakor se je skrajna zdelo. Prihajajo pa sedaj še mimo Šajteglova priznanja na dan nove podrobnosti, ki pomagajo osvetljevati nepoznane strani zločina. Tako so sedaj dobili tudi Šajteglovo morilno orodje, s katerim je pomagal Bevardiju ubijati nedolžne žrtve svoje pohlepnosti. To orodje je 45 cm dolg in 1 kg težak železen vozni svornik, ki se uporablja na vozovih. Na enem koncu ima precej debelo železno glavico ter predstavlja kaj pripraven in nevarno orodje v rokah zločinca. Ta železen klin so videli prvi smučarji, ki so odkrili zločin, na mestu, kjer je bil Dolničar napaden. Poznejši prišli pa so ga pohodili v sneg, kjer ga je naslednjega dne slučajno našel pekovski vajenec Janez Škerget iz Taborske ulice. Ker ni vedel, kaj je to, je skril najdeni predmet v drevesno duplino v bližini. V Mariboru pa je pri branju »Slovenca« o Šajteglovi priznanju spoznal, da je našel morilno orodje, pa je šel v nedeljo zopet na Pohorje in prinesel to železo v Maribor in ga izročil policiji.

Brez dvoma je hotel ordonanc s temi besedami popraviti prejšnjo nerodnost. Končno je bilo le res, kar je povedal. Toda kako bi mogel kdo, ki o književnosti popolnoma nič ni vedel, kakor Vincent Laboulbène, poznati moje književno uestvovanje. Tem bolj boste lahko razumeli moje začudenje, če dodam, da je v l. 1914 vse moje književno delo bilo v dveh drobni knjižkah pesmi, ki sem jih izdal. Razen tega sem do tedaj sodeloval z nekaterimi manj pomembnimi, kubištnimi prispevki v novem listu »Nepravilni šestorokotnik«.

Zdelo se mi je, da udara v ta prostor nekaj skrivnostnega. Čutil sem, kako se skrivnost brez šuma plazi med temnim pohištvo in se dotika železnih pokrival na pisalnih strojih, ki so ležali na mizah.

Tedaj pa je prišlo nekaj gospodov v sobo za diplomata obvestila. Vincent Laboulbène se je dostojno umaknil.

Od tega razgovora je poteklo več dni. Laboulbène je bil nekako v zadregi. Zdelo se mi je, da me hoče nekaj vprašati, toda si očitno ni upal.

Nekega dne se pa ni mogel več vzdržati.

Prišel je k meni ravno, ko sem hotel stopiti v dvigalo. Z beženo spoštljivostjo mi je položil roko na ramo.

»Ali bi smel trenutek govoriti z Vami, gospod Gérard?«

»Seveda, pojdite z menoj gor. Sedaj še ni nikogar v pisarni.«

»Toda... vojaško osebje ne sme uporabljati dvigala.«

»Pojdite torej po stopnicah.«

»Bila sva že v pisarni. Jaz sem začel počasi urejati neke papirje.«

»Ali bo ta tepec vendar že zinit,«

Pierre Bénéit:

VELIKI JEZ

Roman iz irskih bojev za svobodo

sem si mislil sam pri sebi.

Končno je prišel.

»Neko vabilo imam za Vas, gospod Gérard.«

»Vabilo?«

»Da, Vabilo na kosilo.«

»Glej, sem si mislil, za tako preprosto stvar ne bi bilo treba takih komedij.«

Bil sem v takem položaju, da mi takšno povabilo ni bilo prav nič neprijetno, ker je pomenilo pri mojih majhnih dohodkih prihranek.

»Gotovo me vabijo njegovi ljudje,« sem razmišljal dalje.

Prav ugajalo bi mi, biti gost pri gospodu Hilaire Laboulbèneu na Avenuei de Friedland.

»Zelo rad,« sem glasno rekel, »zahvalite se v mojem imenu gospodu očetu...«

»Ne vabim Vas k svojemu očetu, temveč k svojemu prijatelju, prav za prav odjemalca.«

»Ah!« sem dejal nekam ozlovoljen.

Mladi Laboulbène se je sedaj ojunatil. Iz mojega začudenega vzklila je čutil hladnost.

»Da, to je neki moj prijatelj. Od kar ve, da ste Vi tukaj in, da Vas jaz poznam, mi je naročil, da najmanj desetkrat, naj Vas povabim. Visoko ceni Vaša dela.«

»Moja dela — da ceni?«

Nenadoma se mi je nekaj posve-

tilo, vendar nisem bil nič manj začuden kakor prej.

»Nazardnje,« sem si mislil, »kaj pa je pri tem čudnega. Od svoje prve zbirke sem prodal sedem izvodov in od druge deset. Zraven tega pa je imela revija »Nepravilni šestorokotnik« že prvega junija 1914 dvesto naročnikov. Da, kaj je pri tem čudnega!«

A kljub vsemu sem se zelo čutil. Skušal se od ordonance izvedeti kaj več. Toda kmalu mi je bilo jasno, da je njemu moje književno delo popolnoma nepoznano.

»Ne vem, če smem,« sem rekel. Bil sem pa že trdno odločen, da bom to uganko razrešil.

»Ah, gospod Gérard,« je vzklil fant, »če ne boste sprejeli vabila, si bom mislil, da nečete obedovati z ordonancem!«

»Ne govorite vendar neumnosti! Kdaj pa bo to kosilo?«

»Prihodnje sredo. Prosil bom službojočega častnika, da mi bo dal popoldne prosto.«

Sreda je prišla.

Od Vincenta Laboulbènea nisem mogel zvedeti nič podrobnejšega o najinem gostitelju. Vedel sem samo, da govori o meni z velikim spoštovanjem in, da je pred mesecem kupil v Laboulbèneovi tovarni krasen avtomobil z 30 konjskimi silami, da se bo v kratkem sam naučil voziti, kljub temu, da je star in da je njegova leva

Od tu in tam

Novo opero z besedilom, posnetim po Cankarjevi farsji »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, je komponiral belgrajski skladatelj Mihael Logar. Opera je dobila tudi nagrado 20.000 dinarjev, ki jo je razpisalo društvo »Cvijeta Zuzorič« za najboljšo opero v preteklem letu. Naležaja so se udeležili trije skladatelji. Ocenjevalna komisija je kot najboljšo opero izbrala delo Mihaela Logarja. Zanimivo je, da je Logar drugi skladatelj, ki se je lotil tega Cankarjevega dela. Prvi je bil ljubljanski skladatelj Bravničar. Opero bodo v jeseni uprizorili na belgrajski operi.

V Buenos Airesu je v nedeljo umrl znani hrvaški izseljenec in velebogataš Miha Mihanovič. Mihanovičovo ime je bilo poznano ne samo med našimi izseljenci, temveč tudi med trgovskim svetom, saj je bil z bratom vred lastnik velike broderske družbe, ki je imela mnogo velikih ladij. Mihanovič se je v zgodnji mladosti izselil v Argentino in si tam hitro opomogel. Bogastvo se mu je kopičilo, da je mogel postati ne samo lastnik velikega števila ladij, temveč tudi posestnik velikih kompleksov zemlje. Moč je bil za hrvaške izseljence velik mecen, saj je podpiral vsako njihovo akcijo z izdatnimi denarnimi podporami. Naši športniki pa se ga spominjajo kot darovatelja velikega pokala za prvaka Jugoslavije v plavanju, za katerega so se klubi borili petkrat. Enkrat si ga je osvojila tudi ljubljanska Ilirija. Mihanovič je umrl v visoki starosti. Nekaj let pred smrtjo pa je svoje podjetje prodal Angležem.

Mednarodni zdravniški kongres bo junija meseca v Zagrebu. Prišli bodo zdravniki iz vseh držav Evrope, pa tudi iz Amerike, Azije, Afrike in Avstralije. Največ prijav pa so do sedaj poslali Italijani, za njimi pa Angleži. Kongres se bo začel v Zagrebu, nadaljeval v Belgradu in Sarajevu, zaključil pa v Dubrovniku. Število udeležencev cenijo na 150.

Nov občinski proračun je razgrnila zagrebška mestna občina. Proračun znaša skupaj s proračuni skladov in občinskih zakladov vred 298 milijonov dinarjev. Občina mora odplačevati 112 milijonov dinarjev posojil. Letos bo najela novo posojilo 10 milijonov dinarjev za izpeljavo kanalizacije.

Na žalosten način je končal vaški razgledač in nasilnež Peter Eremija iz Obljaja pri Petrinji. Fantu so se vsi v vaši izogibali, tako tudi dekleta, ki so v nedeljo plesale kolo. Čim se je Peter pokazal s puško na rami, so dekleta razklenile kolo in pobegnile. Ostal je le Radovan Eremija, ki je dekletom sviral. Peter je skočil k njemu, mu nastavil puško na vrat in zahteval, da instrument vrže na tla, da ga on pohodi. Radovan se se je v hipu obrnil, odbil puško vstran in že potegnil nož ter z njim zaklal nasilneža. Sodišče je Radovana obsodilo na tri leta težke ječe.

Osel je pobesnel in zmrčeval svojega pastirja v vasi Jasja Tomič. 16-letni Gjura Dajč je jahal osla na poti domov. Zival je bila sicer zelo poslušna in je pastirja iznenadila, ko se je pred potjo ustavila in začela na vse pretege brčati. Nazadnje je osel pastirja stresel s hrbita in ga vrgel na tla. Ko se je Gjura hotel pobrati, je osel pokleknil na njegova prsa in mu začel trgati obleko. Ko ga je vsega strgal, ga je začel griziti in tolči z gobcem po glavi. Ko je pastir ležal že nepremičen, je osel odnehal in pobegnil. Težko ranjenega pastirja so prepeljali v bolnišnico.

Iz Donave se je rešil, a utonil pijan v obcestnem jarku, namreč ekonom v Apatinu Jovan Liebert. Liebert se je s svojim čolnom peljal preko Donave v Beždan, ko je mimo priplula ladja in vodo tako vzvalovila, da se je čolnec prekulil. Liebert se je moral nečloveško boriti z valovi, dokler ga niso rešili mornarji in ga potegnili na ladjo. V Beždanu so ga iztovorili, nakar je krenil v gostilno. Tam se je krepko od veselja napil in jo takisto sredi noči mahnil proti domu. Po nesreči pa je omahnil v obcestni jarek in utonil. Zjutraj so ga našli že mrtvega.

Za cementno podlago cest, ki jih nanovo grade, se borijo spiliti gospodarstveniki. Predlog utemeljuje s tem, da so morale zaradi pomankanja naročil delati vse dalmatinske tovarne cementa skriti delo. Z dobavami cementa za nove ceste bi si tovarne takoj opomogle.

Izredno strogo kazni je izrekel zagrebški sodišče nad tremi morilci Alojzija Bratkoviča, posestnika iz vasi Šišljavič blizu Zagreba. Pokojnikov zet Peter Brezović je dobil dosmrtno ječo, pokojnikova žena 20 let, a hčerka 10 let. 4. decembra preteklega leta je Alojz nenadoma izginil. Domači so razsuli vest, da je zaradi nezgodljivosti in preprirov v hiši pobegnil v svet. Toda vasčani so sumili v te govorice in govorili, da je moral Alojz umreti nasilne smrti. Orožniki so sicer preiskovali zadevo, vendar obtežljivih dokazov za krivdo domačih ni bilo. Šele neko pismo, katerega so domači napisali za tašno in ga oddali v bližnji vasi na pošto, kakor da je pisal Alojz v slovo svoji ženi, preden odrine preko luže nazaj v Ameriko, je zadevo razjasnilo. Tudi so ljudje govorili, da je hodil ranjki stražit in da je ta strah pripravil Petra, da je pri prvem zaslišanju priznal svoj zločin. Peter je doma Alojza zgrabil in začel daviti, žena pokojnikova pa je prinesla vrv ter jo vrgla možu okrog vratu. Ker se je pa Alojz obeh obrnil, je prišla pomagat še hčerka, nakar je Peter z nožem zadal nesrečniku več ran. Zločin pa so dovršili a sekuro, s katero so Alojza razbili glavo. In njegovo truplo nato pokopali v gnoju. Sodišče je vse tri obsodilo na težke kazni.

Na sumljivo »senec« je streljal lovski čuvaj Marko Todorovič iz Ade pri Petrovgradu. V mraku je šel v gozd, ko je spotaloma opazil, da se dve seneci neprestano vlečeta za njim. Obrnil se je in zaklical, naj se ustavi. Ker pa neznanca nista obstala, temveč sta začela vsak sebi bežati, je Marko streljal in oba zadel. Presenečen je bil, ko je našel težko ranjena ekonoma Gjurnata in njegovo dekle. Oba sta smrtno nevarno ranjena in je malo verjetno, da bosta ozdravela. Prekorajznega čuvaja pa so vtačili v zapor.

Pravo telesno preiskavo so izvedli profesorji v neki belgrajski gimnaziji. Po nesrečnem dogodku, ko je dijak zaklal dijaka, so postali profesorji bolj pozorni na svoje učence. Hoteli so dognati, kaj vse nosijo s seboj mladi dijaki. Preiskava je prinesla na dan množico stvari: cigarete (nesrečne polovičke), vžgalice, ljubavna pisma, kriminalne romane, slike lepih filmskih igralcev in nazadnje tudi precejšnje število žepnih nožev, vžgalic, kakršnih dijakov nižjih razredov pa ne rabijo za ostrenje svinčnikov. Tudi igralški kart ni manjkalo. Koliko kazni je potem izrekel profesorji zbor, pa časopisje ne poroča. Pravijo, da bodo v belgrajskih gimnazijah uvedli malce strožji režim.

Ljubljanska drama:

Zadrega nad zadrego

Ljubljana, 7. marca

Za pust smo dobili v dramo novo komedijo — letos jih je bilo že precej — ki naj bi zabavala ljubljansko občinstvo.

»Zadrego nad zadrego«, veseloigri v treh dejanjih je napisal Fr. Streicher, spretno pa prevedel C. Kosmač. Komedija sama spada v listo vrsto podeželskih naturalističnih dram, ki mislijo, da obstaja vsa kmečka in podeželska realnost v krepkem, robatem izrazu ter v zlagani zakonski morali. — Tu nastopajo postave, ki smo jih že tolikokrat videli na odru: premožen posestnik in veseljak, žena gospodovka, ki hlini moralo in narobe. — V ozadju pa mladina igra idealno zaljubljenost ter s tem na eni strani ustvarja ravnotežje, na drugi pa daje priliko, da postaja samo dejanje še bolj smešno, še bolj nemogoče. —

Razumljivo je, da se vsebina drame vrti okrog nezakonskega otroka, ki je za Dominika Piškurja samo navidezen, za Lipeta Korena pa resničen, ki jo mora priznati svoji ženi. — Ker pa tudi njegova žena ni nič boljša, se iz zadreg in presenečenj položaj tako spreobrne, da postane iz oblastižne Monike ponižna Monika in da zavladajo v obeh kmečkih družinah zopet močje. — Da si take komedije brez srečno za-

ključenih zakonov ne moremo misliti, je razumljivo samo ob sebi. — Korenova hči Tončka vzame pismonošo. Piškurjev sin Franc pa Fani, nezakonsko hči Korena.

Režiser g. B. Kreft se je spretno lotil malce neprijetnega posla. V veseloigri je poudaril nemogočnosti do smešnosti, karikane tipe in situacije pa je še bolj karikiral. — Zadrega se je vrstila nad zadrego, presenečenje za presenečenjem, nepričakovano naključje za nepričakovanim naključjem in na koncu se je človek udal ter začel smejeti od srca, smejaati smešnostim, ker so bile v resnici smešne. — Kaj več pa se iz take primitive in robate komike ne da narediti.

G. Cesar je igral Dominika Piškurja z znošno šegavostjo in smislom za oblikovanje takih tipov. Njegova žena Urška je g. P. Juvanova. Lipeta Korena je nekoliko preveč razgibano in neurejeno igral g. A. Potokar, njegova žena Monika pa je dobila izredno dobro podobo v kreaciji g. N. Gabrijeličeve. Njuno hčer Tončko je igrala prisrčno in naivno g. A. Levarjeva, ženina Šimelja pa g. S. Sever. Ostale vloge so dobro izpolnili g. M. Nablocka, M. Boltarjeva, L. Drenovec in F. Presetnik.

Ob takih premierah pa človek nehoče zaželi kritičnejši in resnejši program v naši dram.

„Zdrav duh naj bo v zdravem telesu“

Ljubljana, 8. marca.

Le slepi ljudje se dandanašnji še sprašujejo, čemu šport. Vsi pametni pa so že zdavnaj spoznali njegove koristi za telo in tako, posredno, tudi za duha. Moderno življenje je zlasti v mestih in tudi zunaj, na primer v večjih industrijskih obratih, vzelo ljudem skoro vse možnosti za telesno udejstvovanje na prostem zraku. V zatohlih pisarniških prostorih tudi ni prilike za telesno delo. Mladina, ki hodi v šolo, presedi navadno ves dan v premajhnih šolskih sobah, kar pa ima drugega časa, pa ga porabi po slabih stanovanjih za učenje. Intelektualci in tovarniški delavci dandanašnji rabijo gibanja na svežem zraku. In to gibanje si lahko privoščijo, če se v svojem prostem času posvetijo športu. Tudi delavci, ki jih naporno delo v prašnih prostorih, na raznih stavbah, v zadimljenih obratih trdo pritiska in jim izema ter kreči telo, tudi ti se morajo — in pametni se tudi! — posvetiti športu. Zdi se na prvi pogled, da se kmetom ni treba lotovati športa, ker so jim dela kakor košnja, oranje, žetev in tako dalje dovolj izdatna telesna vežbanja na svežem zraku. Toda ni tako! Naši pisatelji in pesniki, površni in prehudi idealisti, zaneseni še po tradicionalnih geslih in frazah iz pred kratkim potekle dobe, ki je literarno snov žrpala skoro izključno le iz kmečkega miljeja, so raznesli krilatico, da je naš slovenski kmečki človek zdrav in žilav kot dren. Zdravniki vam bodo vedeli povedati precej drugače. Težko delo že prav od mladih nog ne dovoljuje telesom, da bi se razvila. Najboljše vidite na naborih, kako je s tem kot dren zdravim kmečkim človekom. Človek bi mislil, da bo zagledal pravo razslavo zdravja in moči, pa mora gledati suha, ozka, skriviljena telesa, medtem ko so zadnje čase meščani neprimerno boljše grajeni, močnejši in bolj zdravi. Jasno je tedaj, da tudi kmečki človek rabi športa, da se njegovo telo razvije harmonično, da pridobi na elastičnosti in na zdravju.

Šport pa je postal po vojni tudi močno propagandno sredstvo. Kdo na svetu ne pozna Finca, naroda, ki ima najodličnejše smučarje in lahkoatletične? Ni dvoma, da imajo Finci tudi odlične umetnike, skladatelje, pisatelje in pesnike! Ali zanje ne vedo skoraj tudi najbolj vneti literati in kulturni delavci v drugih državah. Za športnike pa vedo. In narod, o katerem se govori, o katerem drugi narodi dan za dnem štajajo po svojih časopisih — pa čeprav le v športu — ta narod je drugič že postal bolj znan, je že priključen in uvrščen v krog civiliziranih in kulturnih narodov, ki imajo v evropskem javnem koncertu svojo uva-

ževanja vredno besedo. Kdo govori o Estonski ali Letonski? Ali bi se toliko pisalo o severnih narodih, če ne bi imeli tako odličnih športnikov? Javnost se nauči celo geografije njihovih držav, postane boljše informirana tudi o drugih stvareh, saj so te države obrnile njeno pozornost vprav po športu nase. Tudi mi, Jugoslovani postajamo zadnje čase pred evropsko javnostjo nekako civiliziranejši in bolj evropski. Vpravi naši odlični športniki skrbje za to. Naš Punčec, naš nogometaš, plavci, telovadci in smučarji. Poglejmo Punčeca, ki po raznih svetovnih letovislih krajih mlati Francoze, Čeha, Italijane, Poljake in druge ter zmaguje na mednarodnih turnirjih! Povsod bomo, da je zmagal Jugoslovani Punčec. In predstava evropske javnosti je dandanašnji, da mora biti in da je narod, ki ima to, sodobno panogo javnega izživljanja tako močno razvito, razvit, civiliziran in kulturne tudi v vsakem drugem oziru.

Slovenec smo tihi in molčeči, dokler imamo korenjake, ki nas pred svetom proslavijo, še žive v svoji sredi. Prav posebno in nazorno to lahko opazujemo za kulturne delavce, saj smo se doslej še najbolj reprezentativno izživljali v kulturi. Šele po njihovi smrti jim začnemo peti slavošpeve ter njih spomin obsipati z lavorikami. Zadnje čase pa smo tudi v športu dobili nekaj ljudi, ki nas s sijajnimi uspehi predstavljajo tudi inozemstvu. Eden teh ljudi je naš smučski reprezentant, delavec Franc Smolej z Jesenice.

Franc Smolej niza uspeh k uspehu. Sijajno se je bil obnesel v Garmisch-Partenkirchenu, slajno v Chamonixu in prav pred kratkim tudi na daljnem severu v Lahtiju, v težki viteški borbi, v katero so vsi svetovni narodi poslali svoje najboljše borce. In ime našega Franca Smoleja so prinesli vsi svetovni časopisi.

V starokopitnih glavah še dandanašnji prevladuje mnenje, da mora biti in tudi dejansko je športnik neka od sile omejena, surova neizobražena, samo iz mišic narejena pojava, ki o srčni kulturi nima pojma. Kdor je bral v »Slovenec« Smolejev prvi dopis iz Finske, je našel v njem najlepšo zavrnitev takega naziranja. Športnik, ki je povrhu zgolj preprost delavec, piše tako, da ga za to pisanje lahko zavida vsak inteligent. Možat duh, ki ima do življenja in do vseh stvari subtilen, izbrusen, stanoviten odnos, se razodeva — povsem nehoče v vsej plemenitosti in duhovni zrelosti. Neki prijatelj mi je nazval tip kakor ga je v tem pismu razodel Smolej, tip športnika — humanista. In kaj menite, naj bi bilo to? Nič drugega kot oživljeno in uresničeno zahteva narodov: »Zdrav duh v zdravem telesu«

Otvoritvene medklubske kolesarske dirke

Kakor vsako leto, se kolesarska sezona tudi letos začela v Ljubljani s cestnimi krožnimi dirkami na podtiški progi, t. j. s štartom v Zgornji Šiški skozi Koseze, Podutik, Glince, Dolnice, Zapuze, Dravice, Zgornja Šiška; torej na progi, ki meri osem kilometrov. Prireja jih »Hermesova« kolesarska sekcija za dirkače glavne in juniorske skupine, a letos bodo kot prvi lahko štartali še novinci, t. i. tisti bodoči dirkači, ki se v dirkah še niso udeleževali. Medtem ko je za juniorje določena štirikratna prevozičev omenjene proge, za glavno skupino pa osemkratna, jo bodo novinci prevozili le dvakrat. Omenjene dirke bodo neprekinjeno dne 24. aprila in se začnejo ob pol 2 popoldne. Najprej štartajo novinci, deset minut za njimi juniorji in šele, ko ti prevozijo svojo progo, se poženejo še prvorazredni dirkači.

Te kolesarske krožne dirke na omenjeni progi so postale že nekako tradicionalne in se jih je naše športno občinstvo zaradi zanimivosti še tako oprijelo, da se na pomembnejših mestih zgrinjajo kar cele trume gledalcev, ki z občudovanjem opazujejo dirzo in naporno vožnjo naših kolesarjev. Najzanimivejša točka zbirališča je razen štarta in cilja samega še druga polovica podtiškega klanca do vrhunca, kjer gledalci z občudovanjem motrijo posebno glavne dirkače, s kako lahkoto zmagujejo oestro napetost proge. Rozman, Gartner, Abulnar, Prosinek — so to atleti, ki jih je res vredno pogledati. Lansko leto je zagrebški Prosinek (Slovenec iz Brezje) zaradi nerazpoloženja Rozmana in z njim vseh ostalih Slovencev z lahkoto zmagal in odnesel s seboj krasen Jaxov pozlačeni pokal, katerega vrednost je bila precej slaba. Predlamskim je Gartner, potem ko sta dva najnevarnejša konkurenta — Rozman in Oblak — trčila in se pri padcu na šestem krogu poškodovala, prav tako z lahkoto odnesel dirkalno kolo, ki ga je za zmagovalca podarila tovarna »Diamant-Werke«. — Kako bo pa letos, 24. aprila, je še uganka, kajti neodvisni Abulnar, ki je predlamskim šel poskusiti »sladkosti« največje in najnapornejše etapne vožnje sveta »Tour de France«, je spet prešel v amatersko in se že pripravlja na letošnjo borbo, ki se bo razen omenjenih in drugih dirk, posebno izrazila še v veliki medklubski dirki jubileja 50 letnice slovenskega kolesarstva dne 29. maja, in sicer predpoldne v cestni dirki iz Ljubljane skozi Poljansko dolino in Logatec spet v Ljubljano, popoldne pa v dirkah na dirkališču.

»Poročnik indijske brigade« za naše naročnike 14 din, za druge 24 din.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometarsko stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost	Veter (smet, jakost)	Pada-vine (mm)	Vrsta
Ljubljana	771,7	15,6	12,8	2 NE,	—	—
Maribor	770,2	15,0	10,8	4 0	—	—
Zagreb	769,3	19,0	20,8	4 0	—	—
Belgrad	768,0	12,0	21,8	6 SW,	—	—
Sarajevo	778,8	14,0	7,0	10 0	—	—
Sušak	768,6	16,0	7,0	6 NNW,	—	—
Split	769,1	16,0	8,0	5 0	—	—
Kumbar	768,1	16,0	6,0	4 N,	—	—
Rab	770,1	14,0	9,0	3 N,	—	—

Vremenska napoved: Stalno vreme, čez dan večinoma sončno in toplo.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj zjutraj je bilo iz noči do 7 zjutraj večinoma oblačno z redko meglo, od 7.15 do 9.50 deloma oblačno, nato pa se je oblačnost do 14.15 močno povečala. Od 14.30 do večera je oblačnost upadla in je bilo večinoma jasno, ponoči pa popolnoma jasno.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, 8. marca: Janez od Boga. Sreda, 9. marca: Frančišek.

Nočno službo imajo lekarni: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

KINO SLOGA

Dovršena virtuoznost velike umetnice Senje Henle in njene sijajne umetnosti v filmu

Kraljica ledu

polg tega pa stajen ruski balet na ledu ter tatarsko-kosaški plesni radijvo slehernega gledalca. Rezervirajte si vstopnice!

Pianist Ivan Noč bo igral kot glavni točki svojega klavirskega večera, ki bo v petek, dne 11. t. m., dve skladbi, in sicer Bach-Busonijsvo Toccato in Fugo v d-molu in Brahmsovo Sonato v f-molu. Obe deli prištevamo v tehničen pogledu med najtežja dela cele klavirske literature. Poleg tega bo v II. delu igral še Chopina, Debussija, Wagnerja in Liszta. Velik program, ki je vreden enega najboljših pianistov, ki stalno in izredno napreduje v svoji umetniški stroki. Ivan Noč je danes jako upoštevan in spoštovan koncertni solist. Njegovo ime uvrščajo med znana in priznana imena klavirskih umetnikov. Opozorjamo na njegov koncert v Ljubljani, ki bo v petek, dne 11. t. m. v veliki Filharmonični dvorani. Predprijave vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

Zanimivo predavanje bo danes ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani. Predaval bo p. dr. Roman Tominec o Tizianu Vecelliju, največjem mojstru-slikarju renesance in enemu največjih umetnikov človeštva sploh. Predavanje bodo poživljale skopične slike, ki bodo ob tolmačenju predavatelja ponazorile globoko in obenem blestečo umetnost Tizianovo in ne bodo poslušalec nudile samo vpogleda v njegovo dobo, temveč v bistvo in višek umetniškega ustvarjanja sploh. Zato bodo danes gotovo vsi, ki jim je mar kulturna izobrazba, zopet frančiškansko dvorano napolnili.

Združenje žel. uradnikov priredi v soboto, dne 12. marca ob 20 v spodnji dvorani hotela Metropol v Ljubljani družabni sestanek pri pogrnjenih mizah, na katerem se bodo predvajali filmi in fotografski posnetki s poučnih izletov Združenja. Vstop prost. Člani, prijatelji in znanci Združenja s svojimi družinami dobrodošli.

Združenje žel. uradnikov, občastna uprava Belgrad, pripravila 21. do 29. aprila izlet v Grčijo z obiskom mesta Soluna, Aten, Pireja in Patrasa. Člani naj se prijavijo do 10. marca tej občastni upravi.

Prosvetno društvo Trnovo. Na 12 rednem prosvetnem večeru v sredo, 9. marca ob 8 zvečer v društvenem domu bo imel zanimivo predavanje prof. dr. Vilko Šarabon »Svetovni dogodki zadnjih 5 let«.

Diplomirani tehniki — absolventi TSS! Udeležite se rednega občnega zbora Udruženja dipl. tehnikov, sekcija Ljubljana, ki se bo vrtil dne 10. marca 1938 ob 19.30 v hotelu Miklič. Razmotrivali bomo vsa preča vprašanja našega stanu.

Ljudska univerza v Ljubljani. V sredo, dne 9. marca bo predaval univ. prof. dr. Andrej Gosar o vprašanju svobodne mednarodne trgovine. Aktualno predavanje bo v mali dvorani filharmonijske družstva na Kongresnem trgu (kino Matica) Pričetek ob 20, vstop prost.

V sredo zopet bo Mestni socialni urad sprejemal oblike, perilo in obutev za reveže. Pred Vodnikovim spomenikom na trgu morete oddati vse snažno in porabno blago. Prejšnjo sredo je bil — dež, zato se zbiranje blaga ni vršilo. Če bo prihodnjo sredo lepo vreme, ne odlašajte, temveč pošljite čim več.

Predavanje Prirodoslovnega društva. Danes, v torek 8. marca predava ob 20. uri v mali filharmonični dvorani pod okriljem Prirodoslovnega društva g. univ. prof. dr. Albin Seilacher o temi: »Žival in rastlina kot reagent«. Predavanje bodo pojasnjevali in spremljali eksperimenti na preživih delih živalskega telesa in diapositivih.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Torek, 8. marca: »Zadrega nad zadrego«. Red A. Sreda, 9. marca: »Gospoda Glembojevič«. Premier-ski abonma.

Cetrtek, 1. marca: »Gospodična Julija. Snubač«. Red Cetrtek.

Petek, 11. marca: ob 15: Veronika Deseniška. Dijaska predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Sobota, 12. marca: Gospoda Glembojevič. Red B.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Torek, 8. marca: »Jakobinc«. Premiera. Premier-ski abonma. Goslovanje g. M. Rusa.

Sreda, 9. marca: Don Juan. Red Sreda.

Cetrtek, 10. marca: Grolica Marica. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Petek, 11. marca: Zaprtio.

Sobota, 12. marca: Prodana nevesta. Predstava v korist Udruženja gledaliških igralcev. Izven. Znižane cene.

Iz športne krošnje

V nedeljo zvečer je zagrebška Concordia priredila prvo lahkoatletsko tekmovanje v zaprtih prostorih. Miting je bil v prostorih Zagrebškega zbora. Zaradi kratke proge so bili zlasti močno handicapirani tekači na srednje proge (800, 1000 in 2000 m), dočim so se ostale discipline lahko v redu vršile. Prireditve so se udeležili predvsem samo zagrebški tekmovalci; edini Ljubljančan, ki je nastopil, pa je bil član Planine Košir. Na progi 1000 m je sigurno zmagal s časom 2:52.8. S svojim stilno dovršenim in lahkim tekom je vzbudil pozornost.

Von Cramm aretiran. Najboljši nemški teniški igralec Gottfried von Cramm je bil te dni, kot poročajo iz Pariza, v Berlinu aretiran, ker je bil osumljen zločinov proti morali. Z aretacijo so pa v zvezi še nekatere druge stvari, o katerih pa časopisje zaenkrat še ne poroča.

Gornja Radgona

Regulacija Mure napreduje. V preteklem letu so bila izvršena precejšnja regulacijska dela vzdolž toka reke Mure. Zavarovana so predvsem razna nevarna mesta, ki so vzbujala zlasti ob lanskih poplavih pri obmurskih posestnikih precejšen strah pred odnašanjem zemlje. Nujno potrebno bi bilo zavarovati obrežje v Meleh, kjer deroča voda stalno trga rodovitno zemljo.

Metiljavost se je pojavila tudi v gornjeradgonskem okraju. Ta nevarna bolezen pri živini se je predvsem močno občutila v Apački kotlini in po zgornjem delu Murskega polja, kar je posledica lanskih številnih poplav. Občina Gornja Radgona pomaga prizadetim s tem, da jim je preskrbela brezplačna zdravila.

Z gnojnimi vilami nad tasta

Maribor, 7. marca.

Pred okrožnim sodiščem se je zagovarjal danes 32letni posestnik Alojz Knupčič iz Partinje, ker je svoje tasta Franca Svenešca z železnimi vilami tako pretepel, da mu je zdobil lobanjo. Dogodek se je odigral dne 2. julija lanskega leta. Svenešec in njegov zet sta pripeljala domov seno. Začela sta se pripraviti zaradi nekih vil. Iz prepira pa je nastal spopad, pa je mladi zet zagabil vile ter jel z njimi udrihati po tastu. Zadal mu je tako težke poškodbe, da je tasta na posledica umrl.

Knupčič je bil obsojen na eno leto in tri mesece robije ter na tri leta izgube častnih pravic.

Ali ima obstoj Avstrije sploh še kaj smisla

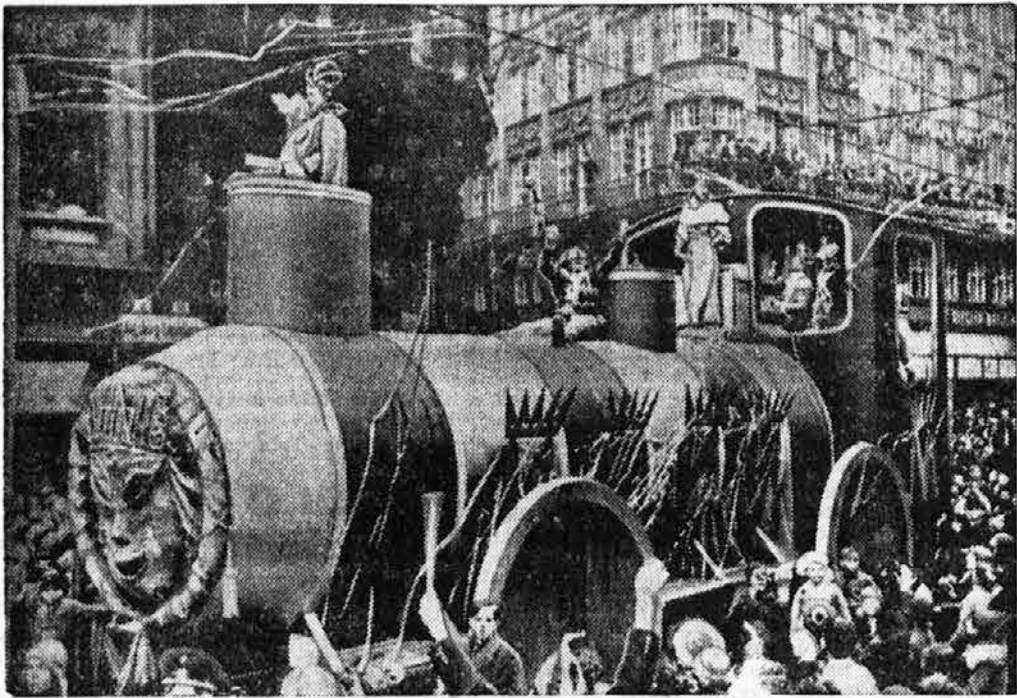
Odgovor na to vprašanje je: tisočkrat „da!“

Malo pred zadnjimi dogodki, ki so iz Avstrije naredili nekako Hitlerjevo vsenemško podružnico, je spisal kancler Schuschnigg knjigo »Tri Avstrije: velika cesarska, uničena povojna in prenovljena Dollfusova Avstrija«. Danes bi lahko dodal še eno poglavje: Hitlerjeva Avstrija.

V knjigi skuša prepričati svoje rojake, da Avstrija ni mrtva in da nima nobenega razloga, da bi jo imeli za mrtvo. Med drugim pravi: »Avstrija ima neko svojstveno narodno bistvenost, ki jo najdemo še danes po vseh širnih pokrajinah stare Avstrije. Dasi so te pokrajine danes osamosvojene, nikakor ne morejo zabrisati sledov, ki jih je zapustil avstrijski značaj. Zanimivo je tudi, da se je pri vseh, od prve Avstrije ločenih državah ohranila ista težnja po samoupravi; pri vseh imate še danes po 20 letih skoro ista notranja vprašanja in notranje boje, ki so razmesarili prvo Avstrijo.

»Podlaga avstrijskega narodnega značaja nikakor ni politična. Če bi naš narodni značaj ne imel nobenih kulturnih in človeških vrednosti, potem Avstrija res nima nobenega smisla več do samostojnega obstoja. Naše ljudstvo in vodstvo »druge Avstrije« tega ni razumelo, zato je tudi splošno obupovalo nad svojo domovino in njenim imenom. Tedaj nam je božja Previdnost poslala Dollfusa, ki je Avstrijo obnovil, dal svojemu narodu zopet zaupanje v stare kulturne vrednosti domovine in smiselnost njenega obstoja.

»Toda danes se nas zopet polasčajo stari dvomi: Kakšen smisel ima še Avstrija? Bo mogla zatrti in braniti svojo pravico bitnosti? Ali je sploh še mogoče imenovati se Avstrijec? Na vsa ta vprašanja tisočkrat: da. Oblika, telo se spremeni, izgine, duša, tudi narodova, pa ostane nesmrtna, zato moramo samo razumeti nauk preteklosti.

Takšnega »Pusta« so letos vlačili po monakovskih ulicah. Na vozu peljejo »kralja in kraljico norcev«.

Podmornice - najstrašnejše orožje v bodoči pomorski vojni

12. decembra preteklega leta se je na reki Jangce nedaleč od mesteca Koshien blizu Šanghaja potopila ameriška topničarka »Panay«. Japonci so tedaj bombardirali z letal ameriške ladje »Lady Bird«, »Sulivo«, »Vhangpu« in »Panay«. Pri tem je bilo ranjenih več članikov in mornarjev, topničarka »Panay« pa se je potopila.

Vest o tem je po vsem svetu vzbudila silno osumljenost in nevoljo. Diplomati prizadetih držav so z mrzlično naglico posredovali v Washingtonu in v Tokiu nekaj tednov neprenehoma, da bi ta spor zagladili. Poslaništva so izmenjavala spomene, svetovni tisk je pisal ogorčene članke, ves svet se je zgražal, potem pa — je vse padlo v pozabljeno, ker vsak dan prinaša nove zapletljive in ker se »položaj« vsak dan menja.

Ali je res vsa ta strahota padla v pozabljeno?

Ne! Amerika ni pozabila na potopljeno topničarko »Panay« in žrtve na njej. Po diplomatskih razgovorih in sejah v Washingtonu so Amerikanci svojo akcijo prenesli drugam, v

žav obračali največ pozornosti vojnemu letalstvu in gradnji letal vseh vrst: od lovskih pa do težkih bombnikov. V najnovejšem času pa so vse velike države začele polagati vse večjo važnost na mornarico in je skrb za letalstvo stopila malo v ozadje. Večji del te njihove skrbi pa je posvečen — podmornicam.

Ameriški predsednik Roosevelt z vso silo svojega demokratičnega duha skuša ohraniti na svetu politično ravnovesje in mir. Vendar, kakor smo videli zadnje čase, tudi sam računa z morebitnimi zapletljivi, ki bi utegnili privedi do svetovne vojne. Zedinjene države, ki so ena največjih pomorskih sil na svetu, morajo biti na tako možnost pripravljene. Vprava napad na »Panay« je dal povoda za pospešitev gradnje v ameriški vojni mornarici, predvsem pa za pomnožitev brodovja podmornic. V San Diegu grade zdaj podmornice z vso naglico, da bi popolno oborožena Amerika lahko svetu nudila največje jamstvo za mir...

Kaj je podmornica?

Preden pokažemo, kakšno važno in odločujočo vlogo je igrala podmornica v svetovni vojni in pozneje, naj na kratko znanstveno povemo, kaj je podmornica:

»Podmornica je ladja, ki pluje pod vodo. Je valjaste oblike in je ponavadi sestavljena iz dveh ladijskih teles, ki tičita drugo v drugem. Zunanje telo služi za spuščanje pod vodo in za izsesavanje vode, da se more podmornica dvigniti na površje.

Notranje telo je posebno močno grajeno, da more vzdržati pritisk vode v globini. Glavne sestavine podmornice so: naprava za pomikanje, krmarenje in pogon, stroji za plovbo nad vodo, »električni motorji«, ki dobivajo pogonsko silo iz akumulatorjev, dalje periskop, naprave za izstreljevanje torpedov, ter topovi za obrambo na površju. Periskop je optična priprava, ki služi podmornicam za opazovanje nad površino, kadar plovejo pod vodo.

2. avgust 1914 ...

Nekaj električnih motorjev je 2. avgusta 1914 s timih brnenjem gnalo nemško podmornico »U 9« k trem orjaškim bojnim križarkam. Takoj nato je nekaj sto konjskih sil električnih motorjev planilo na stotočote konjskih sil parnih strojev na orjaških križarkah. Mali David se je spustil v boj s tremi Golijati v debelih jeklenih oklepih. Golijati so bili z vsem mogočim orožjem obskrbljeni.

Izid tega prvega boja nam je vsem znan. Torpedi, ki jih je sprožil sivi pritlikavec, so spravili na dno morja vse tri orjaške bojne ladje. Graditelji velikih oklopnic so bili nekaj časa osepili in v zadregi. Potem so šli na delo in so ustvarili obsežen obrambni sestav proti podmornicam.

Orožje iz potopljenih podmornic

Angleški pomorski strokovnjaki so iz potopljenih nemških podmornic dobili ključ za razgnetanje šifriranih brezžičnih navodil, ki so jih podmornice dobivale od nemškega mornariškega poveljstva. S pomočjo tega ključa so organizirali stalno nadzorstvo nad gibanjem sleherne nemške podmornice in že dobili kdaj priliko, da so jo zadeli in potopili. Trgovske ladje so vse obskrbeli z orožjem in jih pošiljali na odprto morje kot vabo za podmornice. Ko se jim je približala, so jo zakrili topovi obsuli z granatami.

Torpedi proti podmornicam

Danes je trgovske ladje mogoče obskrbeli s posebnimi torpedi, ki jih je izumil angleški kapitan Berton pred nekaj leti nalašč za trgovske ladje. Ta torpedi je dosti manjši kakor podmorniški torpedi, ima pa to prednost, da ga je mogoče spustiti na sovražnika brez posebne izstrelilne cevi. Bertonov torpedi žene raketa. Ker je zaradi omejenih prednosti mogoče hkratu spustiti z ladje več teh torpedov, zato se lahko trgovske ladje z njimi uspešno branijo pred napadi podmornic. Raketni pogon omogoča, da te torpede izdelujejo z dosti manjšimi stroški, kakor pa navadne podmorniške torpede, ki spadajo med najdražje orožje, kar ga pozna moderno vojskovanje. Čeprav so ti torpedi majhni, so dosti nevarnejši od velikih, če zadenejo cilj in prizadenejo veliko hujše poškodbe.

Kup starih avtomobilov, ki niso več za rabo, in ki jih v Ameriki kar sami požigajo, »da naredijo prostor novejšim«.

Mreže

Med svetovno vojno so skušali ladje braniti pred torpedi tako, da so jih lovili v jeklene mreže, ki so jih obešali okoli ladij. Toda ta vrsta obrambe je imela slabo stran v tem, da je zmanjševala vozno brzino in ladjo ovirala pri manevriranju in obračanju. Še večja nevarnost pa je bila v tem, da so se deli mreže, ki so jo torpedi ob razletu raztrgali, zapletali, okoli krnila ali pa celo okoli vijakov in jih polomili. Ladja je bila, kljub temu, da se je morda ubranila torpedov, sredi morja hroma in zapisana pogubi.

Zaradi tega so zadnje čase obrambo ladij pred torpedi prenesli v notranjost ladij. Danes grade v ladjah nepredušno zaprte predele, ki omeje škodo, katero povzroči razlet torpeda, na najmanjši obseg. Pri mnogih vrstah ladij tišči del, ki je pod vodo, obdajo s posebnim oklepom proti torpedom. Oklep povzroči, da se torpedi razlezi izven ladij. Zato danes moderna bojna ladja, če ima količkar sreče, lahko vzdrži napad torpedov vseh vrst.

A kljub temu bodo podmornice ostale najuspešnejše in najstrašnejše orožje v morški vojni, kar bomo videli v prihodnjih sestavkih.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 8. marca: 11 Solska ura: Pisava noč po Kristusovem rojstvu, predavanje ilustrirano s klavirjem (g. dr. Josip Cerin) — 12 Iz zvočnih filmov (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 15 Pevski zbor mestne ženske realne gimnazije — 16.15 Racionalizem in judovstvo (g. Fr. Tersegav) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zbavni zvočni tečaj — 20 Koncert Radijskega orkestra — 20.50 Zbor praških učiteljev (plošče) — 21 II. ura češke moderne klavirske glasbe (g. prof. Pavel Sivice): Vitoslav Novak — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za razvedrilo (igra Radijski orkester).

Drugi programi

Torek, 8. marca: Belgrad: 20 Beethovne pesmi, 20.30 Simf. koncert — Zagreb: 20 Mozartove skladbe, 20.30 Vok. koncert, 20.50 Godalni kvartet, 21.30 Vokal. koncert, 22.30 Plesna glasba — Dunaj: 19.40 Zab. koncert, 21.05 Igra, 22.30 Plesna glasba — Budimpešta: 19 Ork. koncert, 21.15 Jazz, 23.05 Cigan. orkester — Rim-Bari: 17.15 Sopran, 21 Opera »Lucia di Lammermoor« — Praga: 19.15 Ork. koncert — Pariz: 20 Zbavna glasba, 21 Poljski skladatelji, 21.45 Plesna glasba — Sofia: 20.15 Kvartet, 21 Vok. koncert — Hamburg: 20.10 Vojaska godba — Lipsko: 19.10 Koračnice, 20 Orkester in zbor — Stuttgart: 19.15 Simf. orkester, 21 Mestni orkester — Beromünster: 19.55 Kmečka godba, 21.30 Haydnove skladbe.

»Predstojnik mi je rekel, naj grem k vragu.«
»In kaj ste nato naredili?«
»K vam sem tekel, gospod odvetnik.«

ROBERT LORDB

28

POD ČRNO KRINKO

»Poslušaj, Frank! Ta tvoj spor z novim nadzornikom moramo skušati izkoristiti. Imam ravno nekaj posla pri ravnatelstvu in bom lahko govoril tudi o tem.«

»To je vse odveč, se mi zdi, Cliff. Z gospodom Dombrowskim bom že jaz sam obračunal...«

»Ne pozabi, Frank, na to, kaj si in čegav član si. Če ne boš mogoč sam obračunati, bomo že mi poiskali pravo pot...«

»Ni potrebno, Cliff.«

A Cliff je vseeno govoril na ravnatelstvu o tem. Tja je šel po svojih opravkih. Ko je bil z njimi pri kraju, je dejal ravnatelju:

»Zdi se mi, da niste dobro naredili, ko ste imenovali Dombrowskega za nadzornika...«

»Jaz drugače mislim o tem, če dovolite, sodelavec Summers.«

»Neprestano izziva spore in nesporazumljenja med nami.«

»No, in ko ga bi po vašem moral imenovati za nadzornika?«

»Franka Taylorja. Ta je pri tovariših zelo priljubljen in ga vsi zelo spoštujejo.«

»To je res, on je dober delavec, toda Dombrowski ima nekaj drugih prednosti, ki jih Frank nima.«

»Ali morda mislite to, da je tujec?«

»Ne razumem vas, gospod Summers.«

»Če bi le malo pomislili, bi me lahko razumeli.«

»Torej bom to stvar še bolj premislil,« je odvrnil ravatelj, »in kadar bo potrebno, bomo postavili tudi Franka Taylorja za nadzornika.«

»Dobro bi naredili, če bi ga... Sicer pa, kaj mene vse to briga. Priporočam se, gospod ravatelj, in ne pozabite na mojo stvar.«

Cliff se je pozneje, ko so šli delavci iz tovarne, dobil s Frankom in mu pripovedoval, kaj je govoril z ravnateljem.

»Pa smo vendar nekaj dosegli. Gospodje iz ravnatelstva bodo vsaj malo razmišljali o tem, kar sem govoril tam. Samo dobro naj premislijo. Črna legija mora o tej stvari tudi »malo razmišljati«. A prepričan sem, da naša organizacija ne bo prav dolgo razmišljala. No, bomo videli...«

»Cliff, kje naj si kupim samokres Črne legije?«

»V drogeriji.«

»Kaj praviš, v drogeriji?«

»To se razume, pri Jonesu. Mi vse svoje stvari kupujemo pri njem. Tudi uniformo si lahko naročiš tam.«

»Ah, seveda, pri Jonesu. Saj sem že čisto pozabil, kakšno »drogerijo« ima. Z avtomobilom se bom odpeljal k njemu. Ali hočeš z menoj?«

»Ne utegnem, pojdi sam! Toda pazi na to, da boš vse prav govoril z Jonesom. On je eden glavnih voditeljev v Črni legiji.«

»Preskrbel sem si denarja. Žena je imela nekaj prihrankov. Vzel sem jih in si bom z njimi še danes kupil samokres in uniformo.«

»Halo, Frank, bova šla domov?« je zaklical Ed iz svojega avtomobila

»Pojdi sam, jaz ne utegnem! Moram si nekaj kupiti v mestu.«

»Ali naj grem s teboj?«

»Ne, ne, tebi se mudi domov... Betty zdihuje za teboj.«

»Saj imaš res prav, prijatelj. Toda, ali za teboj nihče ne zdihuje na Bowery-Hillsu?«

»Če vidiš Ruth, ji reci, da bom prišel domov čez kako uro. Naj pripravi večerjo.«

»Nekam skrivnostno postajaš, Frank. Pazi, kaj delaš!«

»Pa se morda ne učiš za pestro?«

»Na napačen naslov si se obrnil. Meni pestrne še ni treba. Zbogom Ed!«

Frank je hitro pogljal vozilo proti sredi mesta in zavil v ulico, kjer je stala Jonesova drogerija.

Mr. Jones je pristrčno pozdravil Franka, ko je stopil v delavnico. Drugih kupcev tedaj ni bilo tam. Posel je šel vedno slabše. Jones je zato odpustil vse pomočnike drugega za drugim, tako da je nazadnje ostal sam. Morda je bilo tega krivo še kaj drugega. Ni bilo potrebno preveč nepotrebnih in nezanesljivih prič za posel, kakršnega je izvrševal Jones.

»Kaj je novega, tovariš? Potrebujete mažo za britje?«

»Ali sva čisto sama?« je previdno vprašal Frank.

»Kakor vidite.«

»Potrebujem samokres in uniformo Črne legije. Imam denar.«

»A, dobro, dobro! Počakajte trenutek, da zaklenem vrata pred nadležnimi gosti.«

Jones je hitro stopil k vratom in jih od znotraj zaklenil.

»Pojdite z menoj v zadnjo sobo. Tu bova dobila vse, kar potrebujete.«

Iz skrite omare je privlekel Jones na dan veliko škaflo, polno samokresov. Na vsakem je bilo vdelano znamenje Črne legije: mrtvaška glava med dvema; navzkriž položenima kostema.

Frank si je enega izbral, plačal dogovorjeno ceno, ki je bila dosti visoka.

»In zdaj si izberite še obleko, tako, ki vam bo lepo stala.«

Jones je potegnil iz iste skrinje nekaj črnih uniform, ki so bile skrite v njej, in je eno ponudil Franku.

»Upam, da bo tale dobra.«

Frank je vzel črno obleko in jo pomeril. Na glavo si je potegnil črno krinko in odprtni naravnal tako, da sta mu padle ravno na oči. Kar dobro mu je stala, prav kakor da bi bila zanj narejena.

»Dobra je. Zdi se mi le, da je malo predraga. Trideset dolarjev za to črno tunjo...«

»To je cena, ki jo je določila Črna legija. To se pravi, da ni preveč draga...«

Frank je plačal. Jones mu je zavil črno obleko v papir, samokres pa je vtaknil Frank v zadnji hladni žep.

Šla sta spet v drogerijo. Jones je odklenil vrata, pa kljub temu ni stopil v trgovino noben kupec.

Frank se je še nekaj časa razgovarjal z Jonesom.

Jones mu je pravil o velikih načrtih Črne legije. Frank je pozorno poslušal do kraja. Spomnil se je, da mu je Cliff prej dejal, da je Jones eden prvih voditeljev v Črni legiji, zato se je trudil, da se mu ne bi zameril in celo, da bi mu čimbolj ugajal.